

বিষয় : বিজ্ঞান
শ্ৰেণী : অষ্টম
“অণুজীৱ : মিত্ৰ আৰু শত্ৰু”

ঘাটি শিকন ফলাফল : সহজ অনুসন্ধানমূলক কাৰ্য কৰি মনত উদয় হোৱা প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ বিচাৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা।

ঘাটি শিকন ফলাফলৰ উপক্ষেত্ৰসমূহ :

- (ক) অণুজীৱই আমাৰ খোৱা বস্তুৰ ওপৰত কিদৰে ক্ৰিয়া কৰে তাৰ বিষয়ে জনা।
- (খ) অণুজীৱৰ ক্ৰিয়াৰ ফলত বস্তুবোৰৰ কেনেকুৱা পৰিবৰ্তন হয় তাৰ অনুসন্ধান কৰিব পৰা।
- (গ) অণুজীৱই আমাক কিদৰে সহায় কৰে তাক জনা।
- (ঘ) অণুজীৱই আমাক কিদৰে অনিষ্ট কৰে তাক জনা।
- (ঙ) সংৰক্ষক ব্যৱহাৰ কৰি অণুজীৱৰ পৰা খোৱা বস্তু কেনেদৰে সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি তাক জনা।

উক্ত শিকন ফলাফল জড়িত পাঠ্যপুথিৰ পাঠ : অষ্টম শ্ৰেণীৰ ২ নং পাঠ (অণুজীৱ : মিত্ৰ আৰু শত্ৰু)

পাতনি : ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰ, ২০০৫ত দিয়া পৰামৰ্শ অনুসৰি অষ্টম শ্ৰেণীৰ বিজ্ঞান বিষয়ৰ অণুজীৱৰ শিকনীয় দিশবোৰ মূল অৰ্থতা হিচাপে গণ্য কৰা হৈছে। সেইবাবে অষ্টম শ্ৰেণীৰ বিজ্ঞান পাঠ্যপুথিত “অণুজীৱ : মিত্ৰ আৰু শত্ৰু” শীৰ্ষক এই পাঠটো অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

আমাৰ চৌপাশৰ পৰিৱেশত সদায় দেখি থকা কিছুমান ঘটনা যেনে- পাউৰুটি সেউজীয়া হোৱা, গাখীৰৰ পৰা দৈ হোৱা, চৌপাশত আধা পচি যোৱা গছৰ ডাল-পাতৰ অৱশেষ, অৰ্ধগলিত হোৱা আলু, কমলা আপেল ঘৰত বহুত দিন পচি যোৱা ইত্যাদি ঘটনাৰ অনুসন্ধান কৰি উত্তৰ জানিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰ এটা বিজ্ঞান শিকাৰ ধণাত্মক দিশ, এইবোৰৰ উত্তৰ জানিবলৈ অনুসন্ধানমূলক কাৰ্য কৰিবলৈ দি উত্তৰ পাবলৈ লক্ষ্যম হোৱা শিক্ষক এজনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা। সেয়েহে এই অৰ্থতা শ্ৰেণীত স্পষ্টকৈ আৰু সহজে আয়ত্বকৰণৰ বাবে শিক্ষকজনে ক্ৰিয়াকলাপৰ মাধ্যমত শিকালে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল বেছি উপকৃত হ'ব। অন্যথা উচ্চ পৰ্যায়ৰ শিক্ষা আহৰণৰ ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ নেতিবাচক প্ৰভাৱ পৰিব।

উক্ত শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জ্ঞান গঠন কৰিবলৈ 5E মডেল প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। 5E মডেলৰ অৰ্থ তলত দিয়া ধৰণৰ—

- ১। Engage (জৰিতকৰণ) : শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক শিকন কাৰ্যত জড়িত কৰাব।
- ২। Explore (উদ্ঘাটন) : ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে কৰ্মত নিয়োজিত হৈ যাতে নিজস্ব চিন্তাৰে উদ্ঘাটন কৰাৰ সুবিধা পায় তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰখা।
- ৩। Explain (ব্যাখ্যা) : ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে উদ্ঘাটন কৰা কাৰ্যৰ বৰ্ণনা বা বিশ্লেষণ কৰাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।
- ৪। Elaborate (বিস্তৃতকৰণ) : ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে আহৰণ কৰা ধাৰণাবোৰৰ দৃঢ়ীকৰণ কৰাৰ কাৰণে অতিৰিক্ত চিন্তা বা কাৰ্যৰ সহায় লোৱা।
- ৫। Evaluation (মূল্যায়ন) : ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে কিমানখিনি শিকিলে বা জানিলে বা কৰিব পাৰিলে তাক পৰীক্ষা কৰাৰ কাৰণে স্ব-মূল্যায়ন বা বহিঃ মূল্যায়নৰ ব্যৱস্থা কৰা।

(২) এই গোটটোৰ পৰা কি কি শিকিব পাৰিম —

- অণুজীৱৰ ক্ৰিয়া, অণুজীৱৰ উপকাৰিতা, অপকাৰিতা আৰু খাদ্য সংৰক্ষণ সম্পৰ্কে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক কেনেকৈ শিকাৰ পাৰি।
- ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সম্পূৰ্ণ অংশগ্ৰহণেৰে পাঠ প্ৰদান কেনেকৈ কৰিব পাৰি।
- ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মূল্যায়ন আৰু শিক্ষকৰ স্ব-মূল্যায়ন কেনেকৈ কৰিব পাৰি।

(৩) ছাত্র-ছাত্রীৰ সৈতে এই গোটটোত কৰিবলগীয়া শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ ৰূপৰেখা :

আমি গোটটোত আৰ্হিমূলকভাবে দিয়া ছাত্র-ছাত্রীৰ সৈতে কৰিবলগীয়া শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ ৰূপৰেখাটো বুজি লওঁচোন।

ক্র. নং	ঘাটি শিকন ফলাফলৰ উপক্ষেত্ৰ	আৱশ্যকীয় শিকন সামগ্ৰী	পদ্ধতি / আদান-প্ৰদান		প্ৰাসংগিক প্ৰশ্নসমূহ	মূল্যায়ন
			শিক্ষকৰ কাৰ্য	ছাত্র-ছাত্রীৰ কাৰ্য		
১	অণুজীৱক চিনাক্তকৰণ কৰা আৰু নামবোৰ জনা।		- অভিৰোচনৰ কাৰ্য প্ৰদৰ্শন আৰু প্ৰশ্ন। - 5E নীতিৰ আধাৰত কৰাবলগীয়া ক্ৰিয়াকলাপৰ বাবে নিৰ্দেশনা। - শিক্ষকে প্ৰদৰ্শন, দলগত কাৰ্য আৰু পৰ্যবেক্ষণৰ জৰিয়তে শিকন আগবঢ়াব। - শিকনীয় বিষয়বস্তুৰ সংক্ষিপ্তকৰণ আৰু দৃটীকৰণ।	- ছাত্র-ছাত্রীয়ে নিৰ্দেশনা অনুযায়ী ক্ৰিয়াকলাপ কৰিব।	কাৰ্যৰ লগত মিল থকা প্ৰাসংগিক প্ৰশ্ন।	অণুজীৱৰ উপকাৰিতা আৰু অপকাৰিতাৰ ওপৰত প্ৰশ্ন।
২	মিত্ৰ অণুজীৱ আৰু শত্ৰু অণুজীৱৰ বিষয়ে জনা।		- শিক্ষকে প্ৰদৰ্শন, দলগত কাৰ্য; পৰ্যবেক্ষণ আৰু প্ৰশ্নোত্তৰৰ জৰিয়তে শিকন আগবঢ়াব। - সংৰক্ষকৰ সহায়ত অণুজীৱৰ পৰা খোৱা বস্তু ৰক্ষা কৰা।	- ছাত্র-ছাত্রীয়ে নিৰ্দেশনা অনুযায়ী ক্ৰিয়াকলাপ কৰিব।	কাৰ্যৰ লগত মিল থকা প্ৰাসংগিক প্ৰশ্ন।	মিত্ৰ আৰু শত্ৰু অণুজীৱৰ মাজত থকা সংৰক্ষকৰ বিষয়ে জানিব।

(৪) ছাত্র-ছাত্রীৰ সৈতে কৰিবলগীয়া শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া :

অভিৰোচন : পাঠদান কৰাৰ আগতে তলত দিয়া প্ৰশ্নকেইটাৰ জৰিয়তে ছাত্র-ছাত্রীসকলৰ পৰা উত্তৰ বিচাৰি শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত কৰালে কেনে হয় ভাবি চাওকচোন।

- ১। ৰান্ধি থোৱা খোৱা বস্তু নাইবা কাটি থোৱা ফলমূলবোৰ কেইদিনমান বাহিৰত থলে কি হয় মন কৰিছানে?
- ২। ইয়াৰ উত্তৰ পাবলৈ তোমালোকে কেতিয়াবা কাৰোবাৰ পৰা জানিবলৈ চেষ্টা কৰিছানে?
- ৩। যদি কৰিছা, কোৱাচোন গাখীৰৰ পৰা দৈ কেনেকৈ হয়? সম্ভাৱ্য উত্তৰ জনাৰ পিছত ছাত্র-ছাত্রীৰ শিকন আয়ত্বকৰণৰ বাবে আমি তলত দিয়া ক্ৰিয়াকলাপৰ ফালে আগবাঢ়িব পাৰো।

ঘাটি শিকন ফলাফলৰ উপক্ষেত্ৰসমূহ :

উপক্ষেত্ৰ- ১ : অণুজীৱই আমাৰ খোৱা বস্তুৰ ওপৰত কেনেদৰে ক্ৰিয়া কৰে তাৰ বিষয়ে জনা।

কাৰ্য নং- ১ :

প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী : দোকানৰ পাউৰুটি, সেউজীয়া হোৱা পাউৰুটি, আতচীকাঁচ।

পদ্ধতি : 5E নীতিৰ আধাৰত শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়া আগবঢ়াই তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে কাৰ্যবোৰ কৰিলে কেনে হয় চাওকচোন।

এই ক্ৰিয়াকলাপটোৰ বাবে আমি ছাত্র-ছাত্রীসকলক সৰু সৰু দলত বিভক্ত কৰি প্ৰতিটো দলকে পাউৰুটি পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ দিব আৰু শিক্ষকে তলত দিয়া ধৰণে ছাত্র-ছাত্রীক প্ৰশ্ন কৰিব।

- দোকানৰ পাউৰুটি সেউজীয়া নেকি?
- ভাবি চোৱাচোন বগা পাউৰুটিটো কেতিয়া সেউজীয়া হৈছে আৰু কিয় হৈছে?
- কেতিয়াবা ইয়াৰ কাৰণ কাৰোবাৰ পৰা জানিবলৈ চেষ্টা কৰিছানে?

এতিয়া এই প্ৰশ্নকেইটা দলগতভাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে আলোচনা কৰি উত্তৰ উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিব। নোৱাৰিলে শিক্ষকে সহায় কৰিব। আঁতচী কাঁচৰ সহায়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সেউজীয়া পাউৰুটিত থকা অণুজীৱবোৰ চাবলৈ চেষ্টা কৰিব।

শিকন সবলীকৰণ : উক্ত শিকন ফলাফল স্থায়ী কৰাৰ বাবে তলত দিয়া তালিকাখন পূৰ কৰিব।

তোমাৰ ঘৰত থকা কি কি খাদ্য বস্তুৰ ওপৰত অণুজীৱই ক্ৰিয়া কৰে লিখা।	ক্ৰিয়া কৰাৰ পিছত খাদ্য বস্তুৰ অৱস্থা কেনে হয় লিখা।

মূলভাৱ : অণুজীৱই (ভেঁকুৰ) দোকানৰ বগা পাউৰুটিৰ ওপৰত ক্ৰিয়া কৰি (বংশবৃদ্ধি কৰি) পাউৰুটিটোক সেউজীয়া পাউৰুটিলৈ ৰূপান্তৰ কৰিছে আৰু ইয়াক খোৱাৰ অনুপযোগী কৰিছে। অণুজীৱই অন্য খোৱা বস্তুকো ক্ৰিয়া কৰি নষ্ট কৰে।

উপক্ষেত্ৰ- ২ : অণুজীৱই আমাক কিদৰে সহায় কৰে তাক জনা।

কাৰ্য নং- ২ (ক) :

প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী : পৰিৱেশত সৃষ্টি হোৱা শাক-পাচলি, ফলমূলৰ বৰ্জিত অংশসমূহ।

এই ক্ৰিয়াকলাপটোৰ বাবে শিক্ষকজনে বিদ্যালয় চৌহদত এটা গাঁত বনাব আৰু তাৰ পিছত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক ওচৰ চুবুৰীয়াৰ ঘৰ বা বাগিচাৰ পৰা শাক-পাচলি, ফল-মূলৰ বৰ্জিত অংশসমূহ সংগ্ৰহ কৰি গাঁতটোত জমা কৰিবলৈ দিব। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ দিব আৰু তাৰ পিছত শিক্ষকে তলৰ প্ৰশ্নকেইটা সুধিব।

- গাঁতটো কিয় খন্দা হ'ল?
- গাঁতত পেলোৱা জাৱবোৰৰ সদায় একে থাকিবনে?
- কেইদিনমানৰ পিছত জাৱবোৰৰ কি অৱস্থা হ'ব?
- এই অৱস্থাটো কেনেকৈ হ'ল?
- এই পচি যোৱা জাৱবোৰ আমি কি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিম?

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে যিমান পাৰে সম্ভাৱ্য উত্তৰ দিবলৈ যত্ন কৰিব। ধাৰণাটো স্পষ্ট হোৱা বাবে শিক্ষকে ভালদৰে বুজাই দিব যে, অণুজীৱবোৰ জাৱৰৰ ওপৰত ক্ৰিয়া কৰি জাৱবোৰ পচাই সাৰলৈ পৰিবৰ্তন কৰিছে। এইদৰে এনেবোৰ অণুজীৱ আমাৰ বাবে উপকাৰী।

উপক্ষেত্ৰ- ২ :

কাৰ্য নং- ২ (খ) :

প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী : কিছুমান নীলা-সেউজীয়া শেলাইৰ ছবি চাৰ্ট পেপাৰত আঁকি ৰাখিব।

শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক চাৰ্টখন দেখুৱাই তলৰ প্ৰশ্নকেইটা সুধিব।

- নীলা, সেউজীয়া শেলাই দেখিছানে?
- বায়ু মণ্ডলত বেছি পৰিমাণে থকা গেছটোৰ নাম কি?
- মাটিত নাইট্ৰ'জেনৰ পৰিমাণ কিদৰে বাঢ়ে?
- অণুজীৱই নাইট্ৰ'জেনৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰাৰ ফলত ক্ৰিহৰ সৃষ্টি হয়?
- নাইট্ৰ'জেনৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হ'লে মাটিত কি বৃদ্ধি হয়?

শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক ভালদৰে বুজাই দিব আৰু এইবোৰ অণুজীৱই যে আমাক সহায় কৰে তাক অৱগত কৰাব। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বুজিবলৈ চেষ্টা কৰিব।

শিকন সৱলীকৰণ :

- ১। অণুজীৱবোৰ ..... সহায়ত দেখা পোৱা যায়?
- ২। নীলা, সেউজীয়া শেলাইয়ে বায়ুৰ পৰা পোনপটীয়াকৈ ..... গ্ৰহণ কৰি মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি বৃদ্ধি কৰে।
- ৩। শাক-পাচলি, ফলমূলৰ বৰ্জিত অংসসমূহ অনুজীৱই পচাই ..... সৃষ্টি কৰে।
- ৪। ..... মানৰ পিছত পচন সাৰ সৃষ্টি হয়।

উপক্ষেত্ৰ- ৩ : অণুজীৱই আমাক কিদৰে অনিষ্ট কৰে তাক জনা।

কাৰ্য নং- ৩ :

এই ক্ৰিয়াকলাপটোৰ বাবে শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক কেইটামান প্ৰশ্ন সুধিব।

- তোমালোকৰ কেতিয়াবা জ্বৰ হৈছেনে?
- জ্বৰ হ'লে মূৰৰ বিষ হয়নে?
- গাটো কপি কপি জ্বৰ হোৱা কেতিয়াবা দেখিছানে?
- এই বেমাৰটোৰ নাম কি?
- তুমি দেখা কিছূমান অন্য বেমাৰৰ নাম কোৱাচোন?
- এই বেমাৰবোৰ কিয় হয় জানানে?

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা সম্ভাৱ্য উত্তৰ পোৱাৰ পিছত শিক্ষকে প্ৰয়োজনীয় বিশ্লেষণ আগবঢ়াব।

শিকন সৱলীকৰণ : শিক্ষকে উক্ত উপক্ষেত্ৰৰ শিকন দৃটীকৰণৰ কাৰণে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক দলগতভাবে তলত দিয়া তালিকাখন পূৰ কৰিবলৈ দিব আৰু অংশীদাৰী আলোচনাৰ জৰিয়তে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিবলৈ দিব।—

মানুহৰ ৰোগ	অণুজীৱ	কেনেকৈ বিয়পে
১। সৰু আই		
২। কলেৰা		
৩। টাইফয়েড		
৪। হেপাটাইটিছ বি		
৫। যক্ষ্মা		

উপক্ষেত্ৰ- ৪ : সংৰক্ষক ব্যৱহাৰ কৰি খোৱা বস্তুত অণুজীৱৰ পৰা ৰক্ষা কৰা।

কাৰ্য নং- ৪ :

প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী : আম, আচাৰ, কল।

এই ক্ৰিয়াকলাপটোৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক সৰু সৰু দলত বিভক্ত কৰা হয়। শিক্ষকে খাদ্য সংৰক্ষণ সম্পৰ্কত খুলমূল আভাষ দিব আৰু তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দলগতভাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা পাবলৈ চেষ্টা কৰিব।

- তোমালোকে ফলমূল খোৱানে?
- বেছি দিনলৈ ফলমূলবোৰ ঘৰত থলে কি হয়?
- ঘৰত আম, আচাৰ ৰাখিলে কি হয়?
- সংৰক্ষক দুটাৰ নাম লিখা?
- সংৰক্ষকে কি কাম কৰে?

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক দলত নিজৰ মাজত আলোচনা কৰি সম্ভাৱ্য উত্তৰ দিবলৈ চেষ্টা কৰিব। শিক্ষকে পিছত ধাৰণাটো বুজাই দিব।

শিকন সৱলীকৰণ : শিক্ষকে উক্ত উপক্ষেত্ৰৰ শিকন সৱলীকৰণৰ বাবে তলত দিয় খৰণে ‘ক’ অংশৰ লগত ‘খ’ অংশ মিলোৱা কাৰ্য্য দিব —

‘ক’ অংশ	‘খ’ অংশ
নিমখ	গাখীৰ
চেনি	শুকান ফলমূল
ভিনেগাৰ	জেলি
পেকেটকৰণ	মাছ-মাংস
পাণ্ডয়ৰীকৰণ	আচাৰ

প্ৰকল্প : শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উপক্ষেত্ৰৰ শিকন ঘাটি পূৰ কৰিবলৈ তলত দিয়া প্ৰকল্পসমূহ দলগতভাবে কৰিবলৈ দিব পাৰে—

(ক) তোমালোকে ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ অতি কমেও পাঁচ ঘৰ মানুহৰ ঘৰলৈ গৈ সোধপোছ কৰি তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ সদস্যৰ যোৱা তিনিমাহত কি কি বেমাৰ হৈছিল আৰু এই বেমাৰসমূহ কি কি অণুজীৱৰ কাৰণে হৈছিল তাৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰি বিদ্যালয়ত জমা দিবা।

(খ) কমেও পাঁচবিধ উপকাৰী অণুজীৱৰ নাম আৰু ইয়াৰ পৰা কি কি উপকাৰ হয় তাৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰি বিদ্যালয়ত জমা দিবা। এই ক্ষেত্ৰত দৰকাৰ হ’লে ওচৰৰ ডাক্তৰ বা বিজ্ঞ লোকৰ সহায় ল’বা।

(গ) তোমালোকৰ ঘৰত থকা বিভিন্ন খাদ্য কেনেকৈ সংৰক্ষণ কৰিছা তাৰ চমু বিৱৰণী লিখি বিদ্যালয়ত জমা দিবা।

শিক্ষকৰ প্ৰতি : উপৰোক্ত কাৰ্য্যবোৰ কৰোতে 5E নীতিৰ প্ৰতিটো ‘E’ ক’ত কেনেকৈ সংলগ্ন হৈ আছে ভাবি চাওঁক আৰু এনেদৰে 5E নীতিৰ আধাৰত অণুজীৱৰ বিভিন্ন বিষয়ৰ শিকন সম্পৰ্কত অন্য কি ধৰণে কাৰ্য্য কৰাব পাৰি চেষ্টা কৰক।

গোটৰ প্ৰশ্ন :

- ১। অণুজীৱ কেইপ্ৰকাৰৰ আৰু কি কি?
- ২। উপকাৰী অণুজীৱ আৰু অপকাৰী অণুজীৱৰ এখন তালিকা ইয়াৰ ক্ৰিয়া সংলগ্ন কৰি প্ৰস্তুত কৰা।
- ৩। আমাৰ জীৱনত অণুজীৱৰ উটপকাৰিতাৰ বিষয়ে দহ শাৰী লিখা।
- ৪। অণুজীৱৰ অপকাৰিতাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

শিক্ষকৰ স্ব-মূল্যায়ন : তলত উল্লেখ কৰা প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিবলৈ চেষ্টা কৰি আপোনাৰ স্ব-মূল্যায়ন কৰিবলৈ যত্ন কৰক।

- ১। উক্ত কাৰ্য্যসমূহত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে জ্ঞান গঠন কৰিবলৈ সক্ষম হ’বনে? যদি হ’ব কেনেকৈ?
- ২। প্ৰতিটো কাৰ্য্যত 5E নীতি কেনেদৰে সংলগ্ন হৈ আছে বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিবনে?
- ৩। উক্ত শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সম্পূৰ্ণ অংশগ্ৰহণ আৰু সম্পূৰ্ণ শিকন নিশ্চিত হ’ব বুলি ক’ব পাৰিবনে? যুক্তি আগবঢ়াওক।
- ৪। এনে ধৰণৰ পাঠদান প্ৰক্ৰিয়াত অবিৰত আৰু সামগ্ৰীক মূল্যায়নৰ লগতে স্ব-মূল্যায়ন সম্ভৱ হ’বনে?